

statning. Dette kan ganske vist synes noget despotisk, og der er ogsaa faldet nogle Ord fra den sidste ærede Læler i den Retning, men jeg tror, at det er af den Art Despotisme, som man ganske rolig kan tage paa sin Samvittighed, at forpligte en Dreng til at staa i Lære i 5 Aar. Som det er bemærket af den sidste ærede Læler, er det jo netop i den Alder, at de unge Mennesker meget ofte skifte Lyst; de tale med en Kammerat, han har det bedre end de tro at have det, og saa synes de, at den Profession, de ere ved, ikke duer noget, men at det er bedre at komme i en anden, og naar Lærlingen saa har Foreldre, der kunne give Mesteren Erstatning, saa kan Lærlingen faae Kontrakten hævet. For det Første vil det blive grumme svært at bestemme, hvad egentlig en saadan Erstatning skulde være, det er jo dog aldeles umuligt for en Udenforstaaende at sige til en Mester: Naar Du faar saameget for at give Slip paa Drengen, saa maa Du være fornøjet. Det kan ingen Udenforstaaende, men kun Mesteren selv afgjøre. Det kan jo nemlig være paa en Tid af Aaret, hvor enhver Dreng kan være ham dobbelt saa meget værd som det, han giver ham, saa at jeg tror, at man ganske rolig kan forpligte Drengen til at staa sin Læretid i 5 Aar, naturligtvis forudsat at den Tid ikke naer ud over 21 Aars Alderen. Der blev fremhævet i det andet Thing, at det Tilfælde kunde tænkes, at f. Ex. en Enke paa Landet, der havde en Søn, der var fat i Lære, efter Mandens Død gjerne vilde have Sønnen hjem, for at han kunde hjælpe hende med Bestyrelsen af hendes Drift. Jeg synes ikke, at den Paastand har Nogetsomhelst paa sig; thi er Drengen ikke bleven saa gammel, at han er udlært, er han dog vistnok ude af Stand til at være hende til nogen særlig Støtte ved Driften hjemme. Jeg tror ikke, man skal videre lægge Vægt paa den Bemærkning. — Lovforslaget i dets Helhed tillægger jeg ganske umaadelig Vigtighed, og det fortjener vistnok en alvorlig Drøftelse, og jeg tør ogsaa haabe og tro, at det, naar det engang udgaar fra Folkethinget, skal udgaa i en mere tilfredsstillende Skikkelse end den, hvori det er kommet fra Landstinget. Der er imidlertid en Ting, jeg er i Tvivl med mig selv om. Der skal nemlig i Sommer her i Kjøbenhavn afholdes en Forsamling af Haandværks- og Industridrivende fra hele Landet, hvor jo blandt andre Sager ogsaa denne Sag vil komme for, saa det kunde maasse være rigtigst, om man foreløbig lod Sagen falde og ventede for at se, hvilke Oplysninger der vil fremkomme paa denne Forsamling. Noget egentlig Nyt i Sagen kan vel ikke fremkomme, men der kan fremkomme ganske anderledes bestemte Udtalelser end de, vi nu have at holde os til. Det er jo nemlig det Mærkværdige, at trods de mange Forsamlinger og Møder, der have været om den Sag, saa ere dog til Slutning de Resolutioner, som de Færrer have lavet, alle-

sammen affattede i saa vage og ubestemte Udtryk, at noget Bestemt at holde sig til har man ikke. Det eneste Bestemte, som jeg har set eller hørt, var paa Arbejderforeningens Forsamling her i Kjøbenhavn. Her havde vi 2 Møder, og der blev — jeg gjentager det — bestemt fremhævet som 3 Hovedpunkter for Sagen: Lærlingekontrakt, toungen Svendeprovve og Voldgiftsretter. Voldgiftsretter ere, som allerede bemærket, en overordentlig vigtig Sag. Under disse Forhold forekommer det mig ganske naturligt, at, naar der i saadanne private Forhold, saasnaart der blot er en lille Smule iveien, skal løbes til Politiet, saa vil Sagen blive meget værre. Med al Respekt for Politiets Menneskeerfaring saa vil dog her mange Gange forekomme Tilfælde, hvor Politiet slet ikke har nogensomhelst Erfaring. Resultatet af Voldgiftskjendelserne i Lærlingeforeningerne har bevist bedre, end man med Ord kan udtrykke, hvor hensigtsmæssig Voldgiftsretten har været. Med disse Ord skal jeg anbefale Lovforslaget, forbeholdende mig paa et senere Stadium maasse at foreslaa hele Forhandlingen udsat.

Guld: Jeg kan være enig med den sidste ærede Læler i, at det Forhold, som omhandles i nærværende Lovforslag, er særdeles vigtigt. Heller ikke tvivler jeg om, at dette Forhold har en særdeles stor Betydning, ikke alene for Samfundet i sin Helhed, men ogsaa særlig for de Unge. En saqmæssig Oplæring og Uddannelse i Haandværk og Industri maa selvfølgelig være af allerførste Betydning for det hele Samfund, og jeg kan derfor ogsaa billige, at Lovforslagets Omraader ere udvidede til at omfatte saavel Haandværk og Fabrikdrift som Handel og andet Næringsbrug. Der har ganske sikkert paa dette Omraade været ikke saa Mangler tilstede, og det tør man vel ogsaa anse for at være rigtigst, at ved Næringsloven af 1857 ere disse Mangler traadte noget tydeligere frem. Skjøndt jeg dog tror, at man paa den anden Side er noget tilbøielig til at overdrive de Mangler, som ere ved den nuværende Tilstand. At Lovforslaget vil have Betydning for alle Foreldre og Børgere, som skulle anbringe deres Børn i Oplærelse, er der heller ingen Tvivl om; og at det maa være af Vigtighed for Mestrene, at der opnaas større Fæstthed og Sikkerhed paa dette Omraade, er ligesaa afgjort. Lovforslagets Hovedbestemmelser om Oprettelse af den strikflige Kontrakt; forsaavidt man overhovedet vil inblade sig paa Lærlingeforholdet, har jo fundet Billigelse fra alle Sider. Der er derimod et andet Punkt, som har været mere omtvistet, det er om Tvangsmidlet, navnlig Spørgsmaalet, om man skulde bibeholde Lovforslagets Bestemmelser om, at Uudlærelse af at oprette Kontrakt skulde medføre de Mulktier, som omhandles i Lovforslagets § 18. Det forekommer mig nu, at hvis man overhovedet vil gjøre Noget paa dette Omraade, kan der ikke